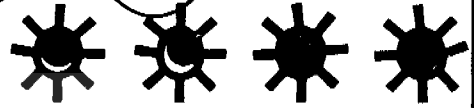

پرورش مسئولیت در

کودکان

و جوانان

وجود اسانهای سرد ویی نفاویی که در
مدنی بی بند و بار ویی هدف غوطه میخورند
ناشی از تربیتی است که در آن احساس
مسئولیت مطرح نبوده است .
نااندک تعمقی میتوان دریافت که علت
اساسی بی بوجهی به دردها و ناسامانیها
عدم نظارت عمومی ، وجود تکیه گاههای
بحثی خطرناک چون عیسی بدین خود
وموسی بدین خود به علت ناتوانی عمومی
نیست بلکه ناشی از بی مسئولیتی و بهتر
کوئیم فرار از مسئولیت وشانه خالی کردن از
زیر بار آن است .
حقیقت این است که ما مسئولیت خود را

در برابر مسائل و واقعیتها فراموش کرده ایم
آنچنان که کوئی اصلا ما را نعهد و وظیفه‌ای
نیست .

آنکس که دور از مردم و تنهای تنها سرگرم
مکاشفات و استغراقات خویش است فردی بی-
تعهد است اگر چه یک الهی وارسته و یا یک
عارف بنام باشد .

آنکس که در گوشه میخانه و کاباره سرگرم
میکساری و بی غمی است بی مسئولیت است
اگر چه به ظاهر تحصیل کرده و بنام روشنفکر
باشد .

آنکس که در برابر دردها سرگرم ظاهر سازی
خویش و گرفتار درد بمن چه به توجه است
او هم بیمار است بیمار بی تعهدی و بی-
مسئولیتی .

و بالاخره آنکس که ایده‌های عالی را فدای
ایده‌های شیطانی کرده و برای بچاه انداختن
دیگران و نجات شخص خود نقشه میکشد و او
هم گرفتار است گرفتار بی تعهدی .

امروزه چه بسیار افرادی را شاهدیم که از
خود سلب مسئولیت میکنند تا از کشمکش‌های
ذهنی خود را رهائی بخشد و از قید بلاشها
و فعالیت‌های خسته کننده خویش را نجات
دهند .

و بالاخره در جهتی نباشند که منجر به
منعص شدن عیششان گردد . فرار از
مسئولیت بجلوه‌های گوناگون است و در عین
حال برای خود آدمی بدون دلیل و بهیتر
بگوئیم بدون دلیل تراشی نیست .

بعضی مردم از مسئولیت میگریزند تحت
این دلیل تراشی که زمینه مساعد نیست ،
بعضی باین عنوان که اکنون مصلحت نیست و
بالاخره عده‌ای تحت این عنوان که دیگر
تلاشها موثر نیست .

بهر حال غرض شانه خالی کردن از زیر بار
تعهد است و گرنه آنکس که دید و بینش
انسانی دارد نمیتواند با هیچ بهانه‌ای آنی
خود را از مسئولیت دور و برکنار بداند .

دامنه این بی مسئولیتی حتی والدین را در
زمینه تربیت فرا گرفته و پدر و مادر از اینکه
فرزندان مسئول و معهد نمی‌پرورند متأثر
نیستند ، آنها معیارها را در سلامت و نقص
کودکان عوضی گرفته‌اند کمبودهای جسمی را
بحساب می‌آورند ولی کمبودهای اخلاقی و
روانی را نقص بحساب نمی‌آورند ، اگر مادری
فرزند خود را بر اثر حادثه‌ای دست و پا عاجز
و یا کور و کر ببیند بیتابی میکند و جزع سر
میدهد همیشه اندوهگین و دلشکسته است ولی
همین مادر از اینکه فرزندش دچار ورشکستگی
اخلاقی است و از لحاظ مسئولیت و تعهد
نارساست متأثر نیست و این در جنبه ارزیابی
از درک و فهم والدین و طرز برداشت و تلقی
آنها دردناک است .

در طریق ایجاد مسئولیت :

قبل از بررسی مسئولیت باید ببینیم
زندگی چیست و رابطه‌اش با وظیفه و مسئولیت
کدام است ؟ آیا زندگی با فکر بی تعهدی

دوکنده مهم در ایجاد مسئولیت :

برای انجام مسئولیت ناشی از وظیفه دو
کنده اساسی است .

۱- تعالیم مربوط به مسئولیت اکسایبی
است و رمز ارسال رسل در آوردن این تعلیمات
و هدایت بشر به انجام وظیفه خود خلاصه و
نبیین میشود .

۲- انجام مسئولیت تلاشی پیکر و مداوم ،
مجاهدت و عملی همیشگی لازم دارد و انسان
با کوشش دویا چند روزه خود برئی الذمه
نمیشود .

پرورش مسئولیت :

براین اساس که تصویر شد مسئولیت
مهمترین شغل و وظیفه ماست ، وظیفه‌ای که از
بدو زندگی تا مرگ همراه ماست و هیچگاه از
ما جدا شدنی نیست ، بدین سان باید
بگونه‌ای با ما همراه باشد که در آن احساس
رنج نکنیم و یا کمتر احساس درد کنیم ، و این
کار نیاز به عاملی بنام تربیت دارد .

تربیت بمفهوم تعالی ورشد و نمو دادن از
هدفهای عمده هر مربی است و ما را از این
تعالی دو مفهوم مقصود است .

۱- هدایت فرد بسوی غایبانی اندیشیده و
اهدافی که سزاوار مقام و طبیعت انسانی باشد
۲- همراهی و معاونت کودک ، بدنگونه که
دست او را بگیریم و با پای او وی را به نقطه
مورد نظر برسانیم ، بعبارت دیگر در
رساندن طفل به هدف مداخله مستقیم

و بی مسئولیتی سازگاری دارد یا نه ؟

درباره زندگی تعاریف و اظهار نظرهای
بسیاری شده است :

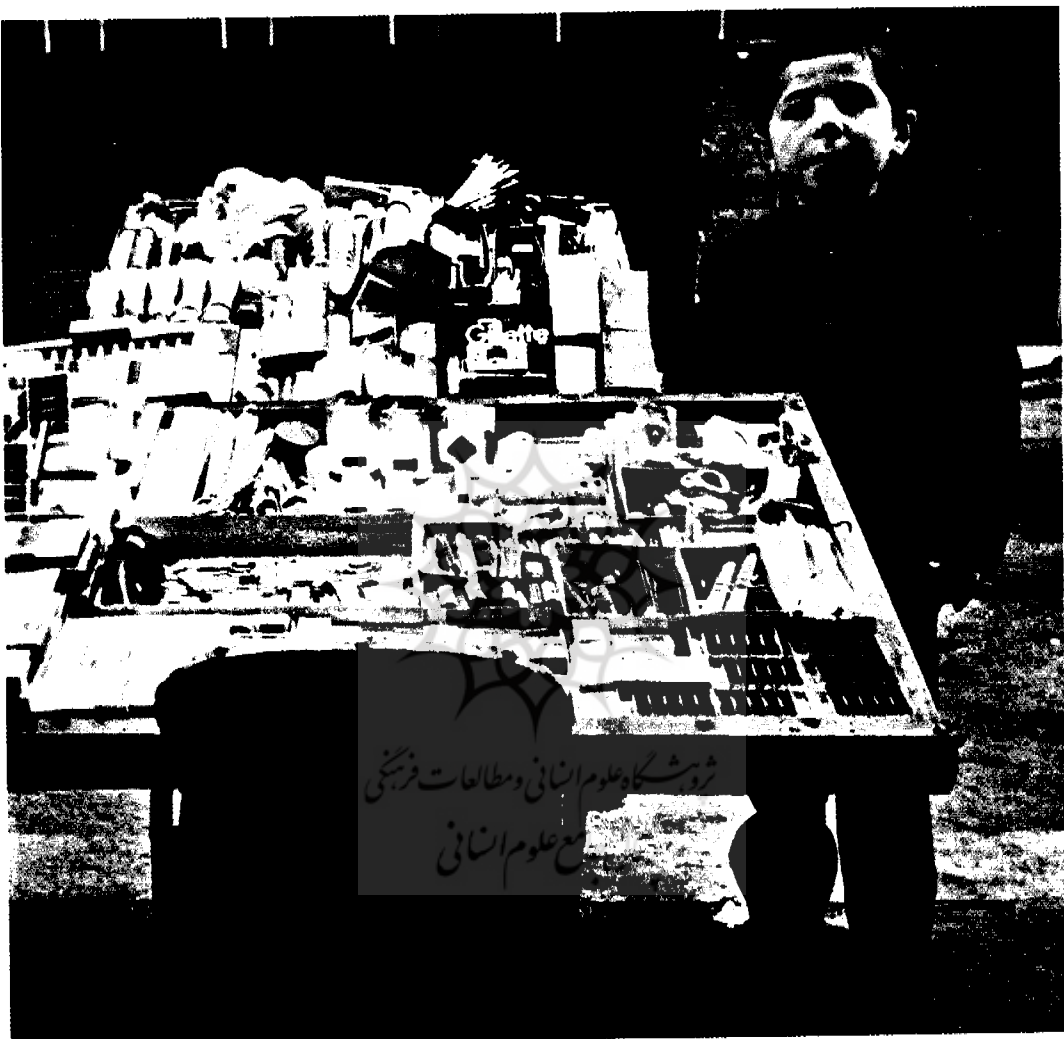
گروهی آن را خواب و سراب خوانده‌اند .
عده ای آنرا جریانی بی هدف ذکر کرده و
کوششها را براساس هرچه پیش‌آید خوش‌آید
استوار میدانند .

بعضی آنرا برنامه‌ای نوام با رنج و شکنج که
آدمی مجبور به تحمل آن باشد ذکر کرده‌اند
ولی اگر بخواهیم زندگی را با بینش
اسلامی تعبیر و از آن تعریف کنیم باید
بگوئیم زندگی چیزی جز وظیفه نیست ،
وظیفه‌ای که آدمی در برابر خود و دیگران
دارد و آن از زندگی و حیانتس هرگز جدا
شدنی نیست ، وقتی زندگی وظیفه باشد
آدمی نه بهنگام قدرت و دارائی از خود بی
خود است و نه در موقع تهیدستی بیقرار ،
نه در برابر مشقات دلشکسته است و نه در
برابر دردها و نابسامانیها بی تفاوت .
وقتی زندگی وظیفه باشد تلاشها جهت
دارد ، آدمی حاضر است با امانتداری در
فقر زندگی کند و آقائی با خیانت را که نوعی
بردگی است نپذیرد .

مسئولیت ناشی از این احساس است کسه
زندگی را وظیفه‌ای بدانیم و در آن صورت است
که مفهوم موقعیت ، سعادت ، پیروزی در
انجام وظیفه و یا مسئولیت خلاصه میشود .

زده‌اند - انا عرضنا الامانه على السموات و
الارض والجنال فابين ان يحملنها فاشفقن
مسيها وحملها الانسان .

نداشد باسليم ، بلکه شرايط وامكانات رشد را
فراهم آوريم .
شك نيست كه از مهمربين غايات ، پرورش

شوشكاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مجمع علوم انسانی

انسان بی مسئولیت شیئی است بی ارزش و
یا حیوانی است منکلم ، ضاحک ، گروه جو
و قرآن میگوید بل هم اضل .
این که گفتیم تعالیم مربوط به مسئولیت

ایجاد روح مسئولیت در فرد است ، امری
که انسان بشرط واجد بودن آن انسان نامیده
میشود و بار آن آنچنان سنگین که دیگر
آفریده‌های خداوندی از پذیرش آن سرباز

تعریف تربیت

مفهوم تربیت در دایره وسیع شامل حال تمام موجودات زنده میگردد که متناسب آمادگی فطری و استعداد اولیه خود در اثر مراقبت و تربیت عملا بامتیازاتی نائل آیند که قبلا بصورت استعداد بالقوه در نهاد خود داشتند ، یعنی در اثر تربیت و مراقبت لازم استعدادهای نهفته را کشف و تقویت و ظاهر نموده و تا سرحد شکل گرفتن مراقبت کرده و پرورش دهند تا در جهت مثبت بنوانند منشاء اثر گردند .

بنابراین اگر عنوان " تربیت " را اختصاص بانسان یا حیوان معینی نداده و بطور اعم در نظر بگیریم باید اعتراف نمود که در چنین شرایطی نه برای " تربیت " به معنی اعم معنائی میتوان پیدا کرد و نه

نظرگرفتن هدف غائی و نهائی و گذشته از جنبه‌ها و موارد اختصاصی آن ، تعریف جامع و کاملی را بدین شرح در نظر میگیریم :

" تربیت " عبارتست از پرورش و تقویت استعداد‌های مثبت تا سر حد کمال ممکنه و ایجاد هماهنگی لازم در بین آنها ، همراه با تضعیف استعداد‌های منفی تا بسرحد انهدام ممکنه از وجود .

ممکنست در توجیه استعداد‌های مثبت و منفی اختلاف نظر‌هایی بوجود آید و برای احتراز از آن یادآور میشویم که استعداد‌های مثبت و منفی استعداد‌هایی هستند که میتوانند انسان یا موجود زنده را در حد فاصل دو قطب متضاد مفید و مضر ، نیک و بد ، زشت و زیبا ، خیر و شر ، صلاح و فساد ، نقص و کمال ، و بالاخره حق و باطل بحرکت درآورده و از بی‌تفاوتی خارج سازند .
تعریف اخلاق :

اگر خواسته باشیم " تربیت " را بدان معنی که در افکار عمومی بیش از همه مورد توجه بوده و بلکه مورد نیاز جامعه انسانی است تعریف کنیم که عبارتست از تربیتی که شامل ارشاد فکری و جنبه‌های اصلاح اخلاقی در انسان میگردد ، در چنین شرایطی معنی " تربیت " از دایره بسیار وسیع عام آن در جهان بیولوژی جدا شده و در دایره محدودی از تعدیل صفات و حالات و خصوصیات روحی و

میتوان انواع مختلف تربیت را تحت یک عنوان بیان نمود و یا برای هدفی ثابت در نظر گرفت (مثلا تربیتی که برای اجرای عملی یا ایجاد خصلتی صورت پذیرد) ، زیرا برای انواع موجودات زنده به‌شمار انواع استعداد‌های گوناگونی وجود دارند که برای پرورش هر یک از آنها روش عملی جداگانه مخصوص بخود باید پیش گرفت ، مانند اینکه سگ گله را برای محافظت و صیانت گله ، و سگ شکاری را برای شکار حیوانات ، و اسب را برای سوار شدن یا کار معینی انجام دادن و یا حیوانات گوناگون دیگری را برای کارهای معینی تحت برنامه منظم و مراقبتهای لازم تربیت نمایند ، و امروزه تربیت نرم تنانی چون کرم خاکی وحتى تک سلولی‌هایی مثل آمیب نیز در بیولوژی (زیست شناسی) برای خودجائی باز کرده است .

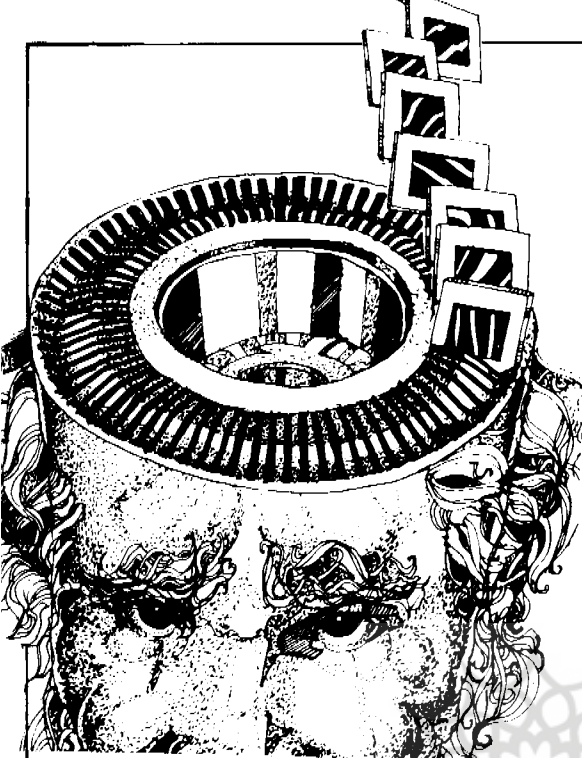
چنانکه قبلا نیز اشاره شد در رشته‌های علوم تربیتی و روانشناسی و سایر علوم کلاسیک مربوطه ، " تربیت " را بصورت مختلف تعریف کرده‌اند که نه تنها معنی و مفهوم واحد و معینی را بدست نمیده‌ند بلکه مفاهیمی در جهت مخالف هم بوجود آورده و هرگز حول محور هدف واحد اساسی دور نمیزند که نقل یک یک آنها موجب اطاله کلام میگردد ، بنابراین تربیت را در علوم کلاسیک بهر نوعی توجیه نموده‌اند کاری بدان نداشته و بدون قبول و یا تقلید کور-کورانه از مکاتب مختلف موجود تنها با در

اخلاقی انسان خلاصه میشود یعنی از مجموع جهات موضوع در زمینه زیست‌شناسی، تنها جنبه خاص آن در زمینه روانشناسی مورد توجه قرار میگیرد چرا که در روابط انسانی و به لحاظ آثار و نتایج مفید و مثبت حیات فردی و اجتماعی، تربیت در زمینه اخلاقی بمراتب از سایر جنبه‌های تربیتی از نظر استعداد‌های جسمی و روحی مربوط با ایجاد توانائی انجام امور عادی (یا مربوط بتربیت متخصص در رشته‌ها و حرفه‌ها و علوم و فنون و هنرها و حتی بالاتر از همه پرورش استعداد-های خارق العاده از نظر ایجاد نوع در افراد استثنائی) مهمتر و موثرتر است زیرا اگر تربیت در تمام جنبه‌ها و در کلیه جهات مختلف از استعداد‌های جسمی و روحی انسان منشاء اثر بوده و تمام استعداد‌های انسانی را تا بسرحد کمال ممکنه برساند، اما تنها در همین هدف غائی و نهائی مهم یعنی تربیت از نظر اخلاقی نقشی نداشته و از طریق ایجاد هماهنگی در اجزاء خلقی در ایجاد اعتدال روحی و اخلاقی لازم غافل بوده و یا عاجز بماند، توان گفت که در اثر کثرت زیانها و خسارات مادی و معنوی حاصل از این نقیصه بس مهم و چشمگیر، آثار مفید و مثبت تربیت در جهات و جنبه‌های مختلف دیگر، در حکم عدم است و یا بلکه در مرحله‌ای بعلت استخدام تمام آن جنبه‌های مثبت در همین جنبه منفی (عدم تربیت اخلاقی) منشاء

بزرگترین لطمات و خسارات برای فرد و جامعه خواهد بود!! و یا بعبارت دیگر آن چنانکه بشر، بخصوص در عصر حاضر از فقر و فقد جنبه‌های اخلاقی و انهدام صفات و امتیازات و مواهب روحی و معنوی و بالاخره از فقر مزایای "انسانی" بمفهوم واقعی کلمه در زحمت بوده و هرگز نمیتواند از حاصل تربیت متخصص و پرورش نوع برخوردار بوده و از انسانها با فراغ خاطر و آسودگی فکر معنی واقعی بهره مند گردد، برعکس بشر گذشته قبل از پیدایش چنین تمدنی، از فقدان انواع و مشاهیر عالم علم و تکنیک و عدم متخصص در علوم و فنون و هنرها (در اثر برخورداری از تربیت اخلاقی در دامن مکاتب آسمانی وادیان) آنچنان دچار زجر و شکنجه نبوده و اینقدر از وجود هموع دانشمند و توانا اما محروم از جنبه‌های اخلاقی و انسانی درد سر نمیکشید.

گراف فون پلاتن در این باره میگوید: "دانشمندان هر یک در عصر و محیطی زندگی میکردند و میکوشیدند تا تربیت را بروفق مقتضیات عصر و محیط خود تعریف کنند، بیش از همه باید انسان بوسیله تربیت اخلاقاً اصلاح گردد و گونه هر قدر باهوشتر شود بهمان درجه نیز بیشتر قادر بانجام اعمال زشت میگردد".

بنابراین ناگفته خود پیداست که چرا در بادی امر قبل از همه از عنوان "تربیت" تنها مفهوم اخلاقی موضوع در اذهان عمومی

(عوام و خاص) نداعی شده و بیش از همه ، افکار خود بخود بدان هدف مقدس معطوف میگردند ، یعنی از همین بذل توجه کامل آگاه و یا ناآگاه مردم بمفهوم تربیت در زمینه اخلاقی ، طی اعصار و قرون و در تمام تمدنها در کمال وضوح درجه نیاز افکار عمومی و انواع فرهنگها و تمدنها به هدفهای اساسی تربیت از دیدگاه اخلاق ، خود بخود نمایان و مسلم میگردد .

اینک ما در بحث خود از جنبه‌های اعم موضوع " تربیت " صرفنظر کرده و جنبه‌های اخص موضوع (که در اخلاق خلاصه شده و هدف اصلی در طرح این موضوع بشمار میرود) میپردازیم .

اگر مفهوم " تربیت " را از لحاظ اخلاق در نظر بگیریم بدین مضمون تواند بود که تربیت از نظر اخلاقی در حقیقت مراقبت و پرورش جنبه‌های مثبت و صفات کمالیه روحی است بمنظور ایجاد اعتدال و هماهنگی لازم مابین اجزاء صفات و خصوصیات روحی و امتیازات خلقی و ادامه این مراقبت تا بسرحد ملکه شدن امتیازات مذکور ، ملکه شدن صفات و امتیازات خلقی عبارتست از انتقال عمل " مراقبت " موقت از شعور ظاهری بشعور باطنی و کنترل دائمی و ناخودآگاه آنها ، بمنشاء شعور باطنی ، بدین معنی که وقتی پس از حصول علم و اطلاع از افراط و تفریطهای خلقی (بمنشاء موروثی یبسا اکتسابی) ضرورت اصلاح و تعدیل صفات

و حالات و اجزاء خلقی برای شخص (یامربی) مسلم گردید برای تعدیل و کنترل افراط و تفریطهای موجود ، در وهله اول لازم است بمنشاء عقل واراده و شعور ظاهری ، سعی و بذل توجه صورت گیرد و وقتی برای مدت مدیدی این مراقبت آگاهانه ادامه یافت در چنین شرایطی کنترل یا " مراقبت " از حالت شعوری میتواند بحالت لاشعوری یا ناآگاهی (نامنشاء شعور باطنی) درآید که در این مرحله حتی در صورت فراموشی یا اشتغال ذهن نامور دیگر (فراموشی یا اشتغال در شعور ظاهری) نیز این مراقبت صورت گرفته و در ردیف تلقینات از طریق شعور باطنی منشاء اثر گردد .

امام جعفر صادق علیه السلام غلام خود را برای انجام کاری بیرون نرساند پس از گذشت زمانی خود امام بدسال غلام روان کردید ملاحظه کرد که غلام در زیر سایبانی باسراحت پرداخته خواش برده است حضرت نزدش نشسته شروع بناد زدن نمود بدت ربانی گذشته غلام از خواب بیدار شده ملاحظه کرد که امام (ع) بالای سراو نشسته و او را باد میزند امام برای آنکه غلام سه شرمده کی نیفتد فرمود ای غلام شبهای تو در اخبار نوست میبوانی باسراحت بپردازی و اما روزهای تو در اخبار دیگران است .

این یک نموده بارز از رفتار انسانی است که با بردهای انجام گرفته که از نظر معیار و ملاکات اجتماعی هیچگونه ارزش وارجی را دارا نبوده است .

بنابراین اگر بخواهیم معلم نمونه‌ای بوده و در دل شاگردان نفوذ کرده باشیم باید بکوشیم رفتارمان انسانی باشد و باکمال مهر و سخنت با آنان رفتار کرده لغزشها و اشتباهات آنان را در گذشته نادیده بگیریم و بدانیم که شاگردان با اینکه کودکان خودسال هستند ولی با همه اینها رفتارهای اخلاقی و انسانی معلمان را درک کرده دردل خود برای آنان احترام و شخصیت فوق العاده‌ای را فائل خواهند بود و باز فراموش نکنیم که هدف اساسی رسول اکرم (ص) از آن همه تلاش و کوششها همانا زنده نگه داشتن مکارم اخلاق و خصلت‌های انسانی بوده است .

در جمعی از معلمان سخن از معلم نمود میان آمد یکی از همکاران چنین نقل کرد گفت در فلان مدرسه ملی که بودم مدیری داشت که خود ساخته بود از شهرستان سیهران آمده با رنج و مشقت‌های فراوان تحصیلات خود را تا درجه دکتری بیابان رسانیده و مدیریت موسسه فرهنگی را عهده دار شده بود علاوه بر مدیریت در مواردی هم تدریس میکرد روزی یکی از شاگردان کلاسش بسرکشی و عصیان اقدام کرده آنچه که شایسته نبود درباره معلم و مدیر نمونه ما بریان آورد همه شاگردان در انتظار بودند که ببینند مدیر مدرسه چه نوع عکس العملی از خود نشان خواهد داد .

پس از آنکه آن شاگرد همه حرفهایش را زد معلم نمونه با صانت و آرامی گفت با شما باید از کلاس بیرون بروید یا من باید بروم اگر من از کلاس بیرون بروم حقوق شاگردان ضایع میشود با این سخن شاگرد از کلاس خارج شده معلم تدریس خود را دنبال کرد روز بعد همه شاگردان در کلاس نشسته بودند دیدند که مدیر مدرسه با جعبه شیرینی وارد کلاس شده از شاگرد سرکش عذرخواهی کرده شیرینی ها را میان شاگردان تقسیم نمود همه میدیدند که چگونه اشک حسرت از چشمان آن شاگرد سرکش جاری بوده از خجالت سرخود را پایش انداخته است .

کند به‌نهایت خواست و منظوری خواهد رسید .

استفاده کردن از تجارب و آزمایشاتی که در عمل پیش می‌آید و همچنین یاری گرفتن از افرادی که در عمل تجربه‌های سودمندی بدست آورده‌اند ، میتواند در انتخاب راه‌های مفید و موثرتر جمع را کمک کند ، مغرور نبودن به اطلاعات نظری ، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از مشکلات آینده ، فریب ظاهر امور را نخوردن و " دوبار از یک سوراخ گزیده نشدن " از جمله فوائد استفاده از تجارب و آموخته‌های عملی است .

همچنین باید توجه داشت که برنامه‌های پیش‌بینی شده ، در صورتی به نتیجه مطلوب خواهد رسید که با جدیت کامل برای نامین آنها تلاش شود ، که این مسئله با استفاده از حداکثر نیرو و امکانات جمع و نیز سایر افراد علاقمند و داوطلب میسر خواهد شد . در غیر اینصورت اگر پس از مدتی زحمت و فعالیت بدلائل مختلف سستی و دل‌سردی بوجود آید موفقیت حاصل نشده و مهم‌تر از آن باعث سرخوردگی و بی‌توجهی سایرین به فعالیتهای جمعی و اینگونه همکاریها خواهد شد ، ولذا برای اطمینان و علاقمندی دیگران با اهمیت و تاثیر فعالیتهای دسته جمعی بایستی هرکس حداکثر تلاش خود را در جهت رسیدن باهدف بعمل آورد ، تا هم به

نتیجه مطلوب برسند و هم دیگران را تشویق بشرکت و فعالیت نمایند .

۸- محاسبه و رسیدگی به برنامه‌ها و فعالیتهای :

" بحساب خود رسیدگی کنید ، قبل از آنکه مورد حساسی قرار گیرید و اعمال خود را ارزیابی کنید قبل از آنکه مورد ارزیابی قرارگیرید " .

هرچند مدت یکبار رسیدگی بکارهای انجام شده ، اشتباهات ، نواقص ، کم کاریها ، و همچنین تشویق ازاعضاء فعال ، پیشقدم ، خیر و مبتکر بعمل آید و احیانا بررسی مجدد برنامه‌های آینده با استفاده از تجربه‌های بدست آمده و تغییر دادن آن در جهت مفیدتر و عملی تر بودن نیز انجام شود ، آنچنانکه هر لحظه آماده ارائه بیان فعالیتها و دفاع از کارهای انجام شده و برنامه ریزی آینده باشیم .

ضمنا توجه به چند نکته ظریف و دقیق دیگر نیز ضروری است تا جلسات و برنامه‌های انجمن با تفاهم و صمیمیت بیشتری برقرار شود و نتایج مطلوبتری گرفته شود .

الف : نیکوترین رفتارها دورترین آنها است از لجاج .

اجتناب از جدل و لجاجت مخصوصا در مورد مسائلی که اهمیت کمی دارند و یا اطلاع و آگاهی کافی در آن موارد نداریم .

بقیه در صفحه ۴۳

اگر هر کدام در چارچوب خود براساس نقش محول یا محقق کار نکنند چرخ جامعه نیکو نمیگردد ، وهم چون انومیلی میشود که یک پیچش کار نکند در آن صورت تصادف و تصادم است ، نتیجدهاش ویرانی و تباهی است و خطرش دامنگیر همه است .

اصولا جامعه بهنگامی زنده است که در آن هرکس بعنوان یک عضو موثر مسئولیت خود را در آن بشناسد و عمل کند و نیز ارتقاء هر کشور بسته به مسئولیت شناسی اعضای ملت است - در کشوری که مردم وظیفه خود را ندانند و عمل نکنند امید به خیر و سعادت آن کشور نیست .

از سوی دیگر مسئولیت شناسی در جامعه باعث تنظیم روابط اجتماعی و انسانی میشود ، براساس آن افراد خود را نسبت به هم و ایسته احساس میکنند و بگونه‌ای سلیم و انسانی با دامه حیات میپردازند .

از لحاظ مذهبی : زندگی را وظیفه معرفی کردیم و تمام جوانب آن از ادامه حیات فردی و جمعی تشکیل خانواده ، پرورش فرزند بحساب آن میآید ، بدین سان آنچه را که خود بعنوان مسئولیت پذیرفیم باید به فرزند خود منتقل کنیم .

اساس فکر ما در ایجاد و پرورش مسئولیت این است که :

اولا کودک ملک خدا و امانتی از او در دست ما و خود و دیگران است - در جهت دادن این امانت بسوی مدارحی که صاحب

یادگرفتنی و اکتسابی است سخنی است روشن انبیاء الهی میآیند و خطوط اصلی این مسئولیت را ترسیم میکنند و آنرا بوی میآموزند (یعلمهم الكتاب و الحکمه) ووی را وادار بر رعایت آن میکنند .
ضرورت پرورش مسئولیت :

بحث این است که آیا لازم است مسئولیت بعنوان یکی از غایات تربیتی با افراد آموخته شود یا نه ؟ گمان میکنم با آنچه که گذشت پاسخ این سؤال مثبت باشد ، ولی ما ذیلا ضرورت آنرا از دیدهای گوناگون نیز مورد بررسی قرار میدهیم .

از لحاظ فردی : پرورش مسئولیت از لحاظ فردی ضروری است از آن باب که هر کودکی برای سلامت زندگی حال و آینده اش نیازمند است مسئولیتها و تعهداتی را پای بند باشد - براساس آنچه که می بینیم و مشهود ماست بی بند واری اگرچه همراه با خوشگذرانی باشد سعادت آفرین نیست - گذران زندگی بر این روش که دلم میخواهد نمیتواند ما را بخوشبختی سوق دهد - کودک نیازمند است از همان دوران کودکی خود را به مقرانی پای بند و باصولی وابسته و بانجام اموری معهد بداند و این ضروری زندگی حال و آینده اوست .

از لحاظ اجتماعی : افراد هر جامعه همچون پیچ و مهردهای ماشین اجماعند که

امانت خواسته است کودکان را حقی و والدین و دیگران را تکلیفی است .

ثانیا اطفال اگرچه امروز کودکند ولی جزو جامعه‌ای هستند که باید روابط و اصولی برای همزیستی و بهزیستی بر آن حاکم باشد و طفل باید برای عضویت در آن جامعه مذهبی والهی و حتی بهتر بگویم جامعه ایدئولوژیکی آماده گردد .

بطور خلاصه باید بگوئیم پرورش مسئولیت ضروری است از آن باب که در جامعه بدون احساس مسئولیت نه صداقتی است و نه فداکاری ، نه امانت است و نه جانبازی ، نه پاکدامنی است ، نه عشق است ، نه احساس منشاء تعالیم مربوط به مسئولیت :

ریشه مسئولیت پذیری فطری است زیرا آدمی بحکم عقل و وجدان خود را موظف به انجام برخی از اعمال و رفتار در طول حیات می بیند و این خود زمینه‌ای برای احساس و پذیرش مسئولیت است .

اما تعالیم مربوط به مسئولیت را از کجا اخذ کنیم :

عده‌ای فائلند که باید از علم و تجربه اخذ شود : اما در بررسیهای مربوط باین نظر در میابیم که این امر عقلانی و علمی نیست زیرا اولاً - علوم در طریق تکاملند و قدر متیقنی که لااقل برای یک دوره حیات آدمی قابل اعتماد و اتکا باشد در دست نیست .

ثانیا - علوم بر مبنای حس و تجربه‌اند و

بسیاری از مسائل مورد نیاز و استناد انسان او را از دسترسی حس مخصوصا مفاهیم مجرد و جنبه‌های صافیزیکی ، بعلاوه باید خطای حواس هم مورد نظر باشد .

ثالثا - برداشتها ، تلقی‌ها و دریافتهای علمی عالمان صورت واحدی ندارد و بنا بر این تبعیت از نظر یکی از آنها نمیتواند قانع کننده و اجتناب ناپذیر باشد و بعلاوه نتیجه دوری و پراکندگی است .

رابعا - آینده نگری علوم بمانند آگاهی آن از قبل جای تردید است و اظهار نظرها در حد احتمال و شک است .

و دلائل دیگری هم از نارسائی علم تجارب چون محدودیت جولانگاهش ، و دوری از انعطافش مطرح است که ذکر همه آنها در این بحث امکان پذیر نیست .

اما نظرات فلاسفه و صاحبان مکاتب هم نمیتوانند قابل اعتماد باشند از آن بابت که آگاهی اغلب آنها از طریق فوق و یا مبتنی بر مبانی استدلالی قیاسی است امری که در

مسائل انسانی کمتر قابل ارزش است صاحبان مکاتب اشتباه کارند ، بینش فلسفی آنها آن چنان عمقی ندارد که آئینده را آنچنان ببینند که گذشت زمان نتواند بر آن انگشت بگذارد و نیز در دیدن ابعاد وجود آدمی دچار اشتباهات بزرگ شده‌اند و نتیجه همین است که می بینیم ، مکتبی مکتب دیگر را می بلعد و با منده‌های آنها را رشنه و تخ میکند .

بدو بناموزیم ؟

برای پاسخ باین سؤال لازم است ببینیم که براساس بنش اسلامی برای حال و آینده جامعه خود بجه نوع انسانهایی نیازمندیم ؟ ما برای داشتن یک جامعه انسانی نیازمند به اساسی هستیم که لافل :
در حسد فردی :

خود را بنسسد وده ارزش خویش واقف باشد .

خود را دوست ندادد و برای خود شخصیت و احرامی قابل باشد .

زندگی را براساس یک ایدئولوژی راستین بنا نهد .

راد خوب ریسن را بدادد و زندگی را مدت نارد .

به پای خویش اسوار باشد نه بپای دیگران باز زندگی خود را خود بردوش کشد .

خود را مسئول حفظ آزادی و شرف و عقیده خود بدادد .

قانون شناس و عامل به قانون و مقررات حق باشد .

در راد هدف اسقامت و ایسادگی به خرج دهد .

در مسابقه انجام وظیفه کوتاه نیاید .

اسقلال فکری و عملی خود را از دست ندهد .

قدر خود و کدنگار و وعده های خود را بداند اگر اندیشیده آری گفت بانه در پای آن تا حفظ جان نایستند .

تعالیم مربوط به مسئولیت باند از سوی خدا باشد . خدائی که آفریدگار بشر است این امر مورد نائید عقل و فطرت است . زیرا این دو میگویند سارندد ماشین آحق و اولی به اظهار نظر درباره آن از دیگران است و وجود ما را خدا ساختد ، بیج و مهردهای وجود ما را او بوجود آورده است . و او در تعیین وظائف این مهردها صاحب نظر بر است و نظر و دسنورش بشر قابل تبعیت است .

بخشی از تعالیم ربانی در زمینه اخلاق است که موضوع آن بحث و بررسی درباره تعهدات فردی و جمعی انسان ، خیر و شر ، وظائف و مسئولیت هاست ، جهت این تعالیم خیر و صلاح بشریت و برای احرام با انسانیت است .

بر همین اساس بحث درباره مسئولیت از یک سو بحث مذهبی است و از سوی دیگر بحث اخلاقی و از جهت سوم بحث تربیتی و روانی اظهار نظر درباره آن باید از سوی کسی باشد که ضمن آئیده نکری و عمق در آن بدخواه نباشد و به کفه انیستین زیرک باشد و حسود نباشد و چنین وجود کجتر خدا بدست پس منشاء تعالیم مربوط به مسئولیت باید از سوی خدا باشد و بس .

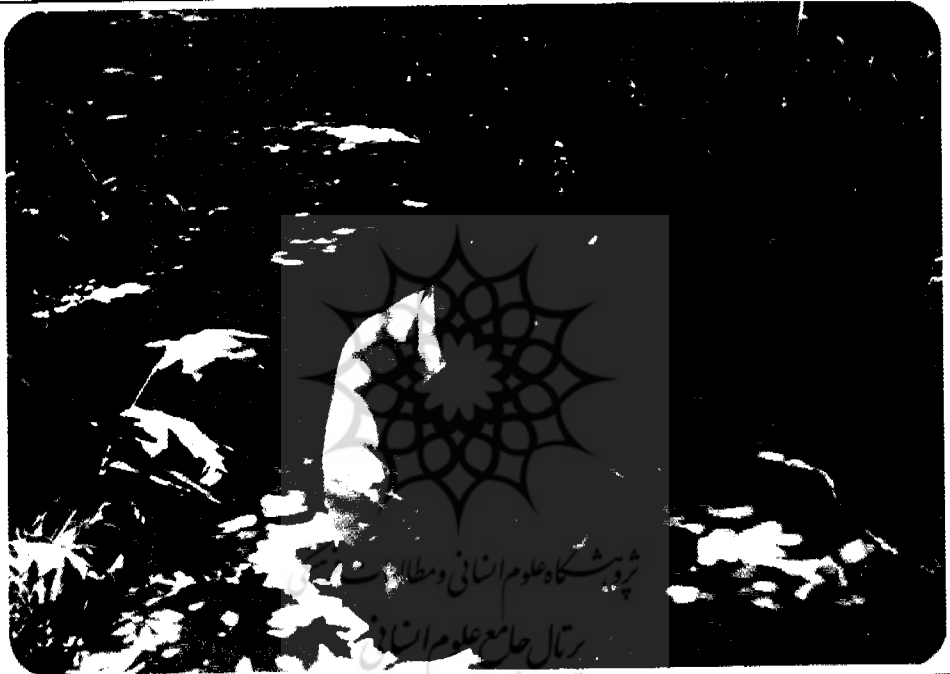
نوع مسئولیت ها :
کودکی در کنار ما و بحث مسئولیت و سرپرستی ماست چه نوع مسئولیت و تعهد

عقیف ، وفادار ، باحمیت ، فداکار ، با
عاطفه واحساس ، وحواسمرد و باشد .

در حسیه اجتماعی :

موقعیت وارزش حامعداش را درک کند .
بفکر دیگران وحفظ احرام وشخصیت آنها
باشد .

برای اجتماع باشد .
در برابر فقر وکرسکی ویدکاری وتباهی
موجود خود را بی تفاوت نداند .
خود را بعنوان سهردای مهم وحیانی در
حرخ ماشین اجتماع بداند .
خود را مسئول آرادای وخیر ورفاه جامعه
خود وحامعده انسانی بداند .

خود را در برابر جامعه منعهد وستول
بداند .

نقشی برای انجام وظائف ودین اجتماعی
خود در جامعه بپذیرد .

در برابر رهبران روشی توام با اطاعت
اندیشیده داشته باشد .

نه ضرری بر خود وارد آورد ونه مایه زیبایی

دوست خوب ، همکار خوب ، کارگر خوب و
تابع ومسوع خوب باشد .

باانسانها دوست وباهم کیشان برادر
وبرای دوست ودشمن خیرخواه باشد و . . .

براین اساس نوع مسئولیتهائی که باید از
طریق تربیت به کودکان داده شود معلوم

میکردد . بقیه درصفحه ۵۸

دیگر کرات .

— انجام کاری شریف ومشروع ومفید برای جامعه .

— کاری که در آن خطر حتمی وجود نداشته باشد .

— گشایشی برای فرد واجامعه پدید آورد .

— از طریق آن مشارکتی در حیات اجتماعی باشد .

— موجب پدید آمدن پستی ودنائتی نباشد .

— آرزوهای ناروائی را برنیانگیزاند (چون کفن فروشی) .

— تا حدود امکان فایده ای عمومی داشته باشد

— زمینه را برای ایجاد تنوع در زندگی فراهم کند .

— از رکود ، سستی ، تخدیر بیرون آورد .

— موجب گسترش فکر ون تجربه باشد .

درانجام کار :

— سعی براین است هرکس بکاری وادار شود اگرچه از لحاظ مالی بی نیاز ازکار باشد .

— کار وظیفه ای مذهبی واجتماعی است .

— برای انجام آن تمرین وآموزش مطرح است

— درانجام کار رعایت تقوا اصل است .

— رعایت عرف در آغاز وفرجام کار باید مورد نظر باشد .

— مصلحت این است که فرد خود ومصارت کار را دریابد .

— سرپرستی ومدیریت جمعی برای کار بدنیست ولی نه بخاطر استثمار آنها بلکه بخاطر هدایت وافزایش در تولید .

— حد کار براساس عرف شرع قریب یکسوم اوقات شبانروز است .

— علاقه بکار ضروری است ولی نه بگونه ای که از دیگر امور لازم باز مانسد .

— درعین فرار از خطر بخشی از آن را برای ممارست ها باید پذیرا شد .

— تجربه آزاد برای انتخاب کار مورد نظر است .

پایه گذاری اولیه :

— در تولید وکار از مرحله کودکی باید آغاز کرد .

— تمرین کار برای کودک بصورت بازی وتفریح وانجام اموری ساده است .

— ازحس انتخاب کودک در امر کار باید مدد گرفت .

— دستکاری اشیاء تا حدودی که لطمه وخطری نرذاید مجاز است .

— مشارکت در امورخانه خود نوعی کار و ضروری است .

— همراهی با پدر خود موجب آموزشهای سریع است .

— از همان آغاز زندگی باید او را از مفاسد و آلودگی ، تخریب وویرانی و تعقیب اهداف شوم بازداشت .

— روح کشف و تحقیق و انتخاب از همان آغاز باید در کودک دمیده شود .
— اصالت کار و شریف بودن باید مورد نظر باشد .
— باید به ایجاد عادت و تمرین و تجربه پرداخت .
— کار تولیدی برای کودکان ۵ ساله هم ممکن است .
— کار کودک نباید لذت را از زندگی او حذف کند .
— جنبه بازی در کار کودک برجسته جدی بودن آن ارجحیت دارد .
— آموزش فنون از حقوق کودکان است .
— میدان عمل برای تجربه و تمرین باید بروی کودک گشوده شود .

در وصول به اهداف :

تلاشهایی که در این زمینه مورد نظراند بسیار واز آن جمله اند : معرفی کردن پول بعنوان وسیله ای جهت جبران ناگزیریها تسکین دردها ، خیر و احسان ، وصول به اهداف عالی انسانی و حفظ آبرو و شرف ، نشان دادن این امر که هدف از اقتصاد و کار دوشیدن مردم ، استثمار آنها ، یافتن قدرت برای سلطه نیست ، ارائه طرق خرید و فروش های مشروع و حرمت ربا ، کم فروشی کم کاری ، در نظر داشتن تحول زمان و مقتضیات در امور اقتصادی ، سعی در

ساختن فردی فعال ، مثبت ، علاقمند بکار و کوشش ، حفظ آزادی کودک در تماس با پدیده برای کشف و ارضای کنجکاوی مادام که این امر موجب وارد آمدن لطمه و صدمه ای بر او و دیگران نشود ، سعی در جلوگیری از ایجاد عقده در طریق واداشتن کودک بکار و تلاش ، عدم اجبار او به صنعتی هر چند صحیح که طبع کودک بدان تمایل ندارد — قراردادن منعها در حدی که کودک قادر به تحمل آن باشد ، عدم اصرار به این امر که کودک حتما بر اساس روالی که خود تربیت یافته ایم تربیت بیاید ، تقویت روح کنجکاوی ، ابداع ، کشف ، اختراع و ... در کودک ، شروع کار از خدمات ساده در حد جا بجا کردن وسایل ، آب دادن به زمین غذا دادن به پرندگان و حیوانات ، استفاده از غرور طفل برای ساختن و بعمل آوردن آن .

بقیه از صفحه ۲۴

سخت میدهد و روح شجاعت را در خود تقویت میکند ، گروه جایی است که بچه در آن گذشت ، تحمل ، فداکاری ، وفاداری ، اطاعت و همکاری را میآموزد ، از تجربیات دیگران استفاده میکند ، به تناسب ذوق و استعداد خود مسئولیت قبول میکند .

البته نباید از تمایل بچهها بگروه وحشت داشت این تمایل دلیل بر رشد اجتماعی است منتهی باید بطرز صحیح هدایت شود .

صاحب امانت قائل و جنایتکار باشد بنابراین نمیتوان در اموال و اعراض مردم بعنوان اینکه افراد زشت کار و ناجوری هسند خیانت کرد .

مشرکین مکرر قصد اذیت و آزار و ترور پیامبر اسلام را داشتند و رسول خدا بامانتهای آنان خیانت نکرده بوسط علی - علیه السلام اموالشان را آنان مسترد داشته از امام زین العابدین علیه السلام روایت شده است که فرمود :

فوالذی بعث محمدا بلحق نبیا لوان قائل الحسین بن علی علیه السلام اتمنی علی السیف الذی قتلہ به لادنیه الیه بخدا سوگند اگر قاتل امام حسین شمشیرش را بمن امانت سپارد هراینه باو پس خواهم داد .

از این روایات بخوبی آشکار میگردد که اسلام درباره امانت داری حساسیت فوق العاده داشته و حاضر نیست بامانت شروترین فرد خیانت شود .

از محتوای برخی از روایات اسفاده میشود که سخنان محرمانه و بگویندگویی که میان چند نفر صورت میگیرد جزء امانت محسوب شده. افراد هیچیک حق ندارند بدون اجازه دیگران آنها را افشا سازند . امام جعفر صادق علیه السلام فرمود : المجالس بالامانه و لیس لاحدان یحدث بحدیث یکنمه صاحبه الا باذنه یعنی :

سخنانی که فیما بین افراد رد و بدل میشود بدون اجازه دیگران نمیتوان آنها را افشا کرد .

پرورش همه جانبه کودکان

پدران و مادران و مربیان باید توجه داشته باشند که هدف اساسی از امانت داری تنها نگه داشت آنان در همه موارد نمیشود

زمینه‌های فطری سالم بدست‌م‌اسپرده شده
— اند آیا ما در پرورش این زمینه‌های خدا
— داد دچار خیانت نشده‌ایم!؟

بقیة از صفحہ ۳۵

ب : " سوء ظن باعث فساد در کارها و بر—
انگیختن شرهاست "

پرهیز از سوء ظن بیجا که مایه فساد و از
هم پاشیدگی مجامع و توقف برنامه‌ها میشود
ج : " کسی که آراء و نظراتش موجب غرور
و خودپسندی او شود ، دشمنانش بر او غلبه
خواهند کرد "

نسبت به آراء خود گرفتار غرور و خود—
پسندی نشویم و در شرایط مساوی قابلیت
انعطاف و گذشت داشته باشیم .

د : " کسی که حد و اندازه خود را بشناسد
در بین مردم گرامی و محترم خواهد بود " .
هرکس قدر و توان و استعداد خود را
بشناسد و در همان حد پذیرای مسئولیت باشد
امیداست با وجود فشرده‌گی و اختصار
بتوانیم با استفاده از نکات ذکر شده
انجمنهائی صمیمی ، پرتوان ، فعال ، و
علاقمند ایجاد نمائیم .

گفتارها منسوب به حضرت علی علیه‌السلام
میباشد که از کتاب غرر و درآمدی نقل شده
است .

در مواردی که امانت موجود زنده و جان داری
است ، روح امانت داری ایجاب میکند که در
غیبتهای آنان تلاش و کوشش کرد .

معلمان باید بدانند که اولیاء فرزندان
خود را بمظور امانت بآنان سپرده‌اند هدف
نکهداشت جسم آنان نیست بلکه تربیت و
پرورش همه جانبه آنان است .

مربیان و معلمان باید توجه داشته باشند
تربیت صحیح ایجاب میکند که کودکان را
آنچنان که هستند پرورش دهند نه آنطور
که خود تمایل دارند برخی از پدران و
مادران و مربیان در این راه دچار اشتباه
شده زمینه‌های فطری کودکان را دست‌کاری
کرده در آن تغیر و تبدیلی میدهند و این
خیانت بزرگی است که ناخوشودنی است .

فراموش نکنیم که رسول خدا فرمود هر
کودکی با زمینه‌های فطری و خداداد متولد
میکردد و این پدران و مادران و مربیان
هستند که آنان را در مسیرهای خاص دینی
و تربیتی قرار میدهند کل مولود یولد علی
الفطره الا ان ابواه یهودانه او نصرانه او
یمجسانه هرکودکی با فطرت سالم آفریده
میشود و این پدران و مادران هستند که
آنان را یهودی یا نصرانی یا مجوسی
میکنند .

بانوجه بمقاله مذکور باید بدانیم
امانت داری درباره فرزندان شما در انحصار
بهداشت و تغذیه جسمانی آنان نمیباشد
ضمناً" باید بدانیم که کودکان معصوم ما با

اساسنامه انجمن اولیاء و مربیان واحدهای آموزشی

(اعم از کودکان، دبستان، راهنمایی تحصیلی، دبیرستان،
هنرستان و خدمات)

بسم الله الرحمن الرحيم

اساسنامه انجمن اولیاء و مربیان واحدهای آموزشی

مقدمه:

آموزش و پرورش کشور، بنیادی است عظیم و گسترده، به عظمت و گستردگی سراسر کشور و کمتر کسی است که با این بنیاد بی ارتباط باشد، همه و یا اکثریت اعطاء جامعه یا خود دانش آموزند و یا پدران و مادران دانش آموزان و یا مربی و معلم آنان.

اداره و اشرف بر همین بنیاد عظیم و گسترده ای با کیست؟ آیا وزارت آموزش و پرورش میتواند بر تمام ابعاد آن اشرف کامل داشته باشد؟ چگونه میتواند؟ در صورتیکه خود جزء کوچکی از جامعه بزرگ میهن اسلامی ماست، مگر کاری را که به وسعت همه افراد کشور و گستردگی سراسر کشور است، جز همه افراد کسی میتواند بر آن اشرف داشته باشد؟

چاره ای نیست که کار همگان را به همگان بسپریم و برای انجام مسئولیت عظیم آموزش و پرورش فرزندان سراسر میهن بزرگ اسلامی، از

همگان یاری بخواهیم ، براین اساس و برای پیشبرد هرچه بیشتر و بهتر آموزش و پرورش کشور ، همه پدران و مادران و مربیان سراسر کشور باید به یاری فرزندان خود بشتابند و در این مهم با یکدیگر صمیمانه همفکری و همکاری کنند ، زیرا چنین مسئولیت عظیمی را جز با تناصرح و حسن تعاون نمیتوان انجام داد :

با خیرخواهی و دلسوزی و مهر و شفقت با یکدیگر به مشورت نشستن ، و تذکرهاى خالصانه و مشفقانه دادن و شنیدن ، و نتیجه مشورتها و تذکرها را با تعاون و همکاری صمیمانه در عمل بکار بستن ، و اینست معنای تناصرح و تعاون در

فکر و عمل

در یک کار عظیم اجتماعی ، هرکس بسهم خود باید در مقام تفکر و مشورت رهنمودهائی ارائه دهد و در مقام عمل دستی یاری بگشاید ، در بر و تقوی معاونت و همکاری داشته باشد و در تائیس و تکمیل سنتهای حسنه نهایت سعی و تلاش خویش را بکار برد .

خدا در قرآن میفرماید :

تعاونوا علی البر و التقوی - در کار نیک و تقوی یکدیگر را یاری دهید .

و پیامبر خدا میفرماید :

من سن سبه حسنه فله اجره و اجر من عمل بها الی یوم القیمه

هرکس سنت حسنه ، شیوه نیکویی را بنیان نهد ، اجر این کارش برای اوست و اجر هرکس که براین سنت نیکو عمل کند تا روز قیامت ، بدون اینکه از اجر عمل عمل کنندگان چیزی کاسته شود .

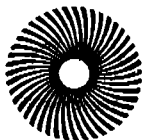
و شما آیا نیکوتر و نزدیکتر به تقوی از کار تربیت و تعلیم فرزند و فرزندان خویش، کاری را شناسید؟ و آیا نیکوتر از تاسیس و تکمیل و تقویت یک پایگاه الهی و اسلامی تربیت و تعلیم، سنت و شیوه دیگری سراغ دارید؟ بنا بر فرمان خدای تبارک و تعالی و دستور رسول گرامی او، اولیاء دلسوز و مریبان فداکار را برای تاسیس یک نهاد الهی و مردمی به نام انجمن اولیاء و مریبان دعوت میکنیم، تا در هر مدرسه در یک جمع کاملاً یگانه و منعهد، گرد هم بنشینید و برای تربیت و تعلیم بهتر فرزندان خویش بپندیشند و ره آورد تفکر و اندیشه و مشورت خود را بکار بندند و با تناصح و تعاون مسئولیت الهی تعلیم و تربیت فرزندان خود را ایفا نمایند. و ما برای ایفا و احام هرچه بهتر این مسئولیت الهی، اساسنامه پیوست را که مبنی اهداف و وظائف و شیوه های عملی همکاری اولیاء و مریبان هر مدرسه میباشد حضورتان ابلاغ میکنیم، تا به نام و باری خدا این همکاری و همفکری ارزشمند را آغاز کنید و از نتایج و پاداش عظیم الهی آن در دنیا و آخرت بهره مند گردید.

باتقدیم سپاس و آرزوی توفیق هرچه بیشتر برای شما عزیزان

انجمن اولیاء و مریبان ایران

شعبه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

بسم الله الرحمن الرحيم

اساسنامه انجمن اولياء و مربیان واحدهای آموزشی

تعریف: انجمن اولياء و مربیان مدرسه، هیأت منتخبی است از پدران و مادران دانش‌آموزان و مربیان همان مدرسه، که با تفاهم و صمیمیت در زمینه تحقیق اهداف این انجمن برطبق این اساسنامه، فعالیت و همکاری میکنند.

فصل اول - اهداف انجمن اولياء و مربیان:

تفکر و تلاش، یاری و همکاری در جهت بهبود و پیشبرد هرچه بهتر امر آموزش و پرورش دانش‌آموزان مدرسه از طریق:

ماده ۱ - بیشتر آگاه کردن اولياء دانش‌آموزان نسبت بمسائل دینی، تربیتی و اخلاقی و مشاوره با آنان بمنظور هماهنگ کردن روشهای تربیتی و آموزشی در محیط‌خانه و مدرسه.

ماده ۲ - ایجاد و تحکیم پیوندهای عاطفی، اخلاقی و انسانی بین اولياء دانش‌آموزان و مربیان مدرسه.

ماده ۳ - بهره‌مندی از امکانات اولياء دانش‌آموزان و دیگر امکانات در جهت نظارت‌های بزرگی و بهداشتی مداوم.

ماده ۴ - بهره‌مندی هرچه بیشتر از روحیهٔ تعاون و خدمت که در فرد فرد اولياء دانش‌آموزان و دیگر افراد خیر و علاقمند وجود دارد، در جهت تهیه و تدارک و تکمیل امکانات آموزشی و پرورشی مدرسه (ساختمانی، کارگاهی، آزمایشگاهی و سایر تجهیزات و خدمات).

فصل دوم - وظائف انجمن اولياء و مربیان مدرسه:

ماده ۵ - انجمن اولياء و مربیان مدرسه که هر هفته یکبار در محل آموزشگاه تشکیل میشود، باتوجه به امکانات و اولویتها

متعهد بانجام وظائف زیر است :

- ماده ۶ - مشاوره و برنامه‌ریزی در جهت تحقیق هرچه بهتر اهداف فوق .
- ماده ۷ - تهیه برنامه بهداشتی - پزشکی مداوم ، با مشاور افراد آگاه ، و کمک و نظارت بر اجرای آن در مدرسه .
- ماده ۸ - ارائه پیشنهادهای مستدل و طرحهای مفید به اداره آموزش و پرورش و به مدیریت مدرسه .
- ماده ۹ - همکاری با مدیریت مدرسه در جهت برنامه‌ریزی و برگزاری جلسات ماهانه اولیاء که با حضور مربیان کلاسها (در گروه‌های کوچک) تشکیل میگردد .
- ماده ۱۰ - همکاری و همکاری فعال با مدیریت مدرسه در جهت برنامه‌ریزی و تشکیل جلسات عمومی اولیاء که حداقل هر سه ماه یکبار برای گرفتن کارنامه فرزندانشان به مدرسه دعوت میشوند .
- ماده ۱۱ - همکاری و همکاری فعال در برنامه‌ریزی و برگزاری جلساتی که در اعیاد و دیگر روزهای مذهبی و انقلابی ، بمنظور بزرگداشت این روزها و تشویق دانش‌آموزان ، که با حضور اولیاء و مربیان مدرسه تشکیل میگردد .
- ماده ۱۲ - همکاری و همکاری فعال در برنامه‌ریزی و برگزاری جلسات مداومی که در جهت آموزش بهداشت مسائل تربیتی ، دینی و سوادآموزی به اولیاء دانش‌آموزان ، در مدرسه تشکیل میشود .
- ماده ۱۳ - دعوت از اولیاء علاقمند در جلسات خصوصی با حضور اعضای انجمن ، بمنظور بهره‌مندی از خدمات و یاریهای آنان در جهت تهیه و تدارک و تکمیل امکانات آموزشی و پرورشی مدرسه (تکمیل ساختمان ، تأسیس و تکمیل امکانات ورزشی ، توسعه محیط ، تأسیس نمازخانه ، تجهیز کارگاه

آزمایشگاه، کتابخانه و).

ماده ۱۴ - کمک و برنامه‌ریزی و فراهم کردن امکانات لازم جهت انجام گردشهای علمی و تفریحی و تربیتی برای دانش‌آموزان با مدیر و مربیان در خارج از مدرسه (از قبیل: بازدید از کارخانه‌ها، موسسات، مزارع، شرکت در برنامه‌های کوتاه مدت جهات سازندگی، حضور در مجامع مذهبی، شرکت در نماز جمعه و).

ماده ۱۵ - همکاری و همفکری با مدیریت و مربیان مدرسه در مورد برنامه‌های اوقات فراغت دانش‌آموزان و ایام تابستانی آنان.

ماده ۱۶ - فراهم کردن امکانات تحصیلی و دیگر هدایای لازم (پوشاک و دیگر نیازها) برای افراد و دانش‌آموزانی که احیاناً از این امکانات محروم بوده‌اند.

(تقدیم این هدایا از سوی انجمن باید با کمال احترام و نهایت ارج‌گذاری بگردد).

ماده ۱۷ - قبول هدایا و کمکهای مالی از اولیاء دانش‌آموزان و از دیگر افراد خیر و علاقمند.

تبصره ۱ - دریافت هرگونه چک و یا وجه نقد باید در قبال صدور قبض رسمی انجمن گیرد.

تبصره ۲ - هدایای نقدی دریافت شده در حسابی که در بانک بنام انجمن مدرسه گشوده میگردد نگهداری میشود، که با تصویب انجمن و با امضای رئیس آموزشگاه و مسئول مالی انجمن برداشت و مصرف میشود.

تبصره ۳ - هدایای غیر نقدی و مصرف نشدنی اولیاء بدمدرسه بایستی در دفتر اموال آموزشگاه تحت عنوان هدایای اولیاء ثبت و شماره‌گذاری شود و جزء اموال آموزشگاه تلقی و نگهداری گردد.

- نصربه ۴ - از مطرح کردن مسائل مالی در جلسات عمومی اولیاء خدا" احتساب شود (زیرا ممکن است برای افرادی که امکان کافی برای کمک ندارد، موجب شرمندگی گردد).
- ماده ۱۸ - معرفی نماینده یا نمایندگانی از انجمن جهت شرکت در شورای مالی آموزشگاه طبق آئین‌نامه وزارت آموزش و پرورش.
- ماده ۱۹ - برنامه‌ریزی و اقدام فوری در موارد ضروری و حوادث ناگوار (از قبیل: سیل، زلزله، حک و) برای بسج و سازماندهی یاریها و خدمات دانش‌آموزان و اولیاء آنها بمنظور کمک به آسیب دیدگان.
- ماده ۲۰ - انجام وظائفی که از طرف انجمن اولیاء و مربیان ایران (انجمن مرکزی) بعهده انجمن اولیاء و مربیان مدرسه محول میشود.
- ماده ۲۱ - برقراری ارتباط با مسجد محل و انجمنهای اولیاء و مربیان مدارس محاور (حداکثر با چهار مدرسه) و تبادل تجربیات و اطلاعات و خدمات با آنان، از طریق شرکت عضو رابط انجمن در برخی از جلسات انجمنهای دیگر و یا شرکت رابط در جلسه رابطین انجمنها.
- ماده ۲۲ - انجمن مدرسه در پایان هر سال تحصیلی از مربیانی که با علاقه و صمیمیت بیشتر با انجمن همکاری داشته‌اند و نسبت بانجام وظائف خود دلسوزتر و کوشا تر بوده‌اند، کتبا" تقدیر میکند و رونوشت آنرا برای اداره آموزش و پرورش منطقه ارسال میدارد.
- ماده ۲۳ - شایسته است انجمن اولیاء و مربیان مدرسه، برای رشد و آگاهی هرچه بیشتر اولیاء دانش‌آموزان، آنان را با کتابهای برگزیده و نشریات انجمن مرکزی اولیاء و مربیان ایران مخصوصا" مجله آموزشی و تربیتی پیوند آشنا سازد.

ماده ۲۴ - انجمن مدرسه باید در پایان هر سال تحصیلی، گزارشی از اقدامات و خدمات و نحوه مصرف هدایا و کمکهای مالی اولیاء و افراد خیر را به عموم اولیاء دانش آموزان ارائه دهد، و یک نسخه از آنرا جهت اطلاع و تبادل تجربیات بانجمن مرکزی اولیاء و مربیان ایران، از طریق اداره آموزش و پرورش منطقه ارسال دارد.

فصل سوم - چگونگی انتخاب اعضاء و تشکیل انجمن:

ماده ۲۵ - چگونگی انتخاب اعضاء: رئیس آموزشگاه موظف است حداکثر تا آخر مهرماه هر سال از تمام اولیاء دانش آموزان رسماً دعوت نماید و پس از تشکیل جلسه عمومی اولیاء، لزوم، فوائد و وظائف انجمن اولیاء و مربیان مدرسه را مشروحاً برای آنان بیان نماید و مواد مربوط به تشکیل انجمن را که در این اساسنامه آمده است برای آنان تشریح کند.

ماده ۲۶ - پس از خاتمه بهائات رئیس آموزشگاه، از بین حاضران یک نفر بعنوان رئیس منشی جلسه تعیین میشود و سپس یک نفر منشی با نظر رئیس منشی جلسه انتخاب میشود، و با همکاری رئیس آموزشگاه (این هیات سه نفره) اداره جلسه و نظارت بر انتخابات را بعهده خواهند گرفت.

ماده ۲۷ - در صورتیکه تعداد شرکت کنندگان از نصف کل اولیاء دانش آموزان کمتر نباشد، از میان حاضران عده ای که حاضر شرایط عضویت باشند بر طبق مواد بعدی با اکثریت آراء شرکت کنندگان، بعنوان نمایندگان اولیاء دانش آموزان در انجمن مدرسه انتخاب میشود.

ماده ۲۸ - در صورتیکه تعداد شرکت کنندگان بحد نصاب نرسد، رئیس آموزشگاه موظف است (حداکثر ظرف مدت یک هفته) دعوت عمومی را تجدید و انتخابات را با حضور عده حاضر انجام دهد.

ماده ۲۹ - تعداد اولیاء منتخب در انجمن مدرسه براین مبنا تعیین خواهد شد :

الف - در مدارسی که تعداد دانش‌آموزان آنها کم‌تر از ۴۰۰ نفر باشد ، تعداد اولیاء انتخاب شده جمعا ۷ نفر خواهد بود که ۴ نفر اول عضو اصلی و ۳ نفر بقیه عضو علی‌البدل می‌باشند .

ب - در مدارسی که تعداد دانش‌آموزان آنها بیش از ۴۰۰ نفر باشد به ازای هر ۲۰۰ نفر دانش‌آموز یک نفر از اولیاء بر تعداد اعضاء اصلی انجمن اضافه میشود ، و تعداد اعضاء علی‌البدل همچنان ۳ نفر خواهد بود .

ماده ۳۰ - شرایط عضویت اولیاء در انجمن :

- داوطلب عضویت در انجمن مدرسه باید دارای این شرایط باشد :

- فقط پدر و یا مادر دانش‌آموزان همان مدرسه باشد .

- دارای اولاد و تربیت کافی جهت همکاری و همکاری صمیمانه با برادران و معلمان مدرسه باشد .

- دارای تقوی و حسن شهرت و حسن رفتار و توانایی کافی جهت انجام وظائف محوله باشد .

- معتقد به انقلاب اسلامی و متعهد بنظام جمهوری اسلامی ایران باشد و طبق قوانین از شرکت در احزاب و گروهها و انجمنها محروم نشده باشد .

تبصره ۱ - شرایط فوق با اظهار داوطلب و تأیید رئیس آموزشگاه پذیرفته میشود و چنانچه در طول مدت عضویت ، خلاف آنها مشاهده شود ، از طرف انجمن مرکزی از او رسماً خلع عضویت خواهد شد .

ماده ۳۱ - اعضاء اصلی انجمن اولیاء و مربیان هر مدرسه از اشخاص زیر

تشکیل میشوند :

الف - رئیس آموزشگاه که در تمام جلسات انجمن حضور خواهد داشت .

ب - یکنفر نماینده معلمان که از طرف شورای معلمان حداکثر تا آخر مهرماه انتخاب و به انجمن کتبا " معرفی میشود (با شرط حضور مداوم در جلسات انجمن) .

ج - یکنفر مربی امور تربیتی مدرسه، و در صورتیکه متعدد باشند، یکنفر از آنها به انتخاب رئیس آموزشگاه (با شرط حضور مداوم در جلسات انجمن) .

د - نمایندگان منتخب اولیاء دانش آموزان بتعداد مذکور در فصل سوم ماده ۲۹ .

تبصره ۱ - انجمن میتواند در صورت لزوم از معتمدان محل، پزشک - محل، روحانی، متعهد محل و اعضای علی البدل جهت مشورت و تبادل نظر در جلسات دعوت کند .

تبصره ۲ - نماینده انجمن اولیاء و مربیان ایران، در صورت لزوم با معرفی کتبی میتواند در جلسات انجمن مدرسه شرکت کند .

ماده ۳۲ - تشکیلات انجمن : اعضاء انجمن در اولین جلسه خود ضمن بررسی و قرائت دقیق اساسنامه از بین اولیاء منتخب افراد زیر را برمیگزینند .

الف - رئیس .

ب - نایب رئیس .

ج - منشی و رابط انجمن

د - مسئول امور مالی انجمن .

ماده ۳۳ - انجمن مدرسه باید پس از تشکیل، در آغاز هر سال تحصیلی برنامه کار خود را تنظیم کرده و هر ساله حداکثر ظرف مدت یکماه برای جلب همکاری اولیاء در جلسه عمومی با اطلاع آنان برساند .

ماده ۳۴ - یادآوری برای تشکیل جلسات مرتب انجمن، و دعوت برای

جلسات فوق العاده بعهده رئیس آموزشگاه میاشد و در صورت ضرورت رئیس انجمن نیز میتواند برای جلسات فوق العاده از اعضاء دعوت نماید.

ماده ۳۵ - انجمن میتواند برای انجام هرچه بهتر وظائف خود، گروههای کار مختلفی متناسب با احتیاجات مدرسه از اعضاء انجمن و با اولیاء و مربیان مدرسه تشکیل دهد تا زیر نظر انجمن و بر طبق مصوبات آن در زمینه انجام وظائف مندرج در این اساسنامه، فعالیت داشته باشند.

ماده ۳۶ - منشی انجمن موظف است صورتجلسات را در دفتر انجمن ثبت نماید و پس از فرائد به اعضاء حاضرین در جلسه برساند، و اعضاء انجمن را ذیل صورتحلوسه مشخص نماید.

ماده ۳۷ - هرگاه یکی از اولیاء و مربیان عضو انجمن فوت و یا استعفا کند و یا حداکثر سه مرتبه از حضور در جلسات انجمن خودداری نماید انجمن یکی از اعضاء فلی البدل را که جایگزین او شده باشد، جهت برقراری تقیه مدت سه ماهشینی وی برمیگزیند، و مدیر مدرسه نیز برای مربیان جانشین تعیین خواهد کرد.

ماده ۳۸ - کلیه اسناد و مدارک و مهر و دفاتر انجمن بایستی در آموزشگاه نگهداری شود، تا در صورت مراجعه نماینده انجمن اولیاء و مربیان ایران یا نمایندگان ادارات آموزش و پرورش قابل ارائه باشد.

ماده ۳۹ - در صورتیکه انجمن اولیاء و مربیان ایران، بعلت عدم رعایت دقیق مفاد این اساسنامه از سوی مدرسه ای حکم ابطال انتخابات، یا انحلال انجمن آن مدرسه را صادر کند رئیس آموزشگاه موظف است حداکثر ظرف ۱۵ روز انتخابات را تجدید کند.

ماده ۴۰ - آموزشگاههایی که دارای مقاطع مختلف هستند برای هر -
مقطع یک انجمن تشکیل خواهند داد .

تبصره ۱ - مقاطعی که مدیرشان مشترک باشد میتوانند به تناسب تعداد
کل دانش آموزان یک انجمن تشکیل دهند .

تبصره ۲ - انجمن های مقاطعی که مدیرانشان متفاوت ولی در یک مکان
هستند میتوانند در مورد مسائل تجهیزاتی و ساختمانی
عنداللزوم جلسات مشترک داشته باشند .

ماده ۴۱ - پس از گذشت یکسال از تأسیس انجمن مدرسه، در ابتدای
هرسال تحصیلی هیأتی متعادل نیمی از اولیاء منتخب
بشرح زیر از عضویت خارج میشوند :

الف - اولیاء دانش آموزانی که فرزندان آنان از مدرسه
میروند .

ب - کسانی که از انجمن بدلائلی محذور
میشوند .

ج - باور مرحله اول از تعداد اولیائی که از انجمن
بدلائل فوق خارج شده اند به نصف نرسیده باشد و تعداد
لازم بقیه بقید قرعه هاف خواهند شد، و برای تأمین
کمبود اعضاء در مهراهم هر سال طبق مفاد این اساسنامه
اعضاء جدید انتخاب میگردند .

تبصره ۱ - انتخاب مجدد افرادی که احیاناً بعد قرعه خارج شده اند
بلا مانع است .

فصل چهارم - مقررات عمومی :

ماده ۴۲ - رئیس آموزشگاه موظف است کلیه اطلاعیه های انجمن اولیاء

و مربیان ایران را که مستقیماً یا از طریق ادارات آموزش

- و پرورش مناطق جهت اطلاع و یا اقدام برای انجمن

مدرسه ارسال میشود، در اولین جلسه با اطلاع اعضاء انجمن برساند و مراتب در صورتجلسه ذکر گردد.

ماده ۴۳ - کلیه مکاتبات انجمن با امضاء رئیس انجمن و در غیاب او نایب رئیس و مهر انجمن خواهد بود، و تمامی مکاتبات باید مستند به مصوبات ثبت شده در دفتر مخصوص انجمن باشد.

ماده ۴۴ - رئیس آموزشگاه موظف است طرف مدت ۵ روز پس از انجام هر یک از مراحل زیر، یک نسخه از صورتحساب مربوطه را بداره آموزش و پرورش منطقه ارسال نماید.

الف - صورتحساب انتخابات انجمن در ابتدای هر سال تحصیلی.

ب - صورتحساب اولی جلسه انجمن و انتخاب هیات رئیسه همراه لیست و مشخصات کامل اعضاء اصلی و علی البدل با نشانی منزل و محل کار و شماره تلفن و نوع شغل آن.

ج - صورتحساب هرگونه تغییر اعضاء و جایگزینی اعضاء علی البدل.

د - صورتحساب پایان سال و بیلان و گزارشهای سالانه فعالیت انجمن.

ماده ۴۵ - مسئولیت اجرای صحیح و دقیق مواد این اساسنامه با رئیس آموزشگاه و رئیس انجمن اولیاء و مربیان مدرسه میباشد.

ماده ۴۶ - تصمیمات انجمن با تصویب اکثریت کل اعضاء انجمن مذکور در فصل سوم ماده ۳۱ معتبر و قابل اجرا است.

ماده ۴۷ - هیچیک از تصمیمات انجمن نباید مغایر با مواد این اساسنامه و مقررات وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران باشد.

ماده ۴۸ - نظارت بر حسن اجرای این اساسنامه بر عهده انجمن اولیاء و مربیان ایران و ادارات آموزش و پرورش میباشد .
این اساسنامه که بجای اساسنامه قبلی تهیه شده شامل مقدمه، تعریف و در ۴ فصل ۴۸ ماده و ۱۵ تبصره تنظیم گردیده است، بموجب اجراء گذارده شود .

وزیر آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران

علی اکبر پرورش

از خواهران و برادران، مدیران، مسئولین، روسای ادارات، مناطق، نواحی، و مدارس آموزش و پرورش سراسر کشور انتظار داریم در حسن جریان مفاد این اساسنامه با اولیاء دانش آموزان مساعدی لازم را متذول دارند .

ناصر رضائی

قائم مقام وزیر آموزش و پرورش در انجمن اولیاء و مربیان ایران

بر همین اساس مسئولیت فکر و مغز از درک و استنباط خود معلوم میشود ، و نیز مسئولیت دیگر اعضا و جوارح آدمی مشخص میگردد :

إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ، والبنه در این پذیرش وجهت گیری استقلال فکری را از خود خلع نمیکیم .

بقیه در شماره آینده

ابعاد مسئولیت :

بر این اساس مسئولیت سراسر زندگی وجود آدمی را فرا میگیرد و هر یک از اعضای آدمی بگونه ای مسئول شناخته میشوند .

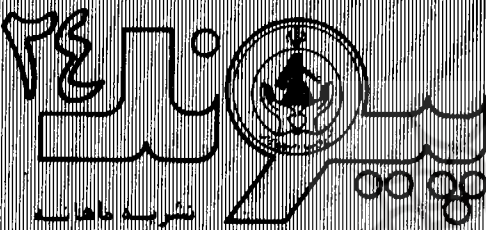
زبان مسئول میشود که حق بگوید و جز حق نگوید ، پس زبان مسئول سخن چین نیست ، نیش نمیزند ، غیبت نمیکند ، لاطائل نمیگوید ، یاوه سرائی ندارد و

گوش مسئول است که حق بشنود و در برابر ناحق هائلی برای خود ایجاد کند ، بدین سان گوش مسئول برای استماع ذکر ناحق آماده نیست ، بترنمها و آوازخوانیها باز نمیشود .

چشم مسئول است که حق ببیند و نیکو ببیند و با نظارت خود مسائل ارزیابی کند ، ناآدمی تصمیم بگیرد ، راه را از چاه بشناسد ، صواب را از خطا تمیز دهد .

دست مسئول است که در جهت خیر و صلاح و تعمیم خیر و سعادت فرد و جمع شرکت کند ، کسی را نیازارد ، به تجاوز بسوی کسی دراز نشود ، پردهای را ندرد ، صورتی را بناحق سرخ نکند ، طناب دار محکوم مظلومی را بالا نکشد و

پا مسئول است که بسوی حق گام بردارد ، برای برآوردن نیازهای مشروع حرکت کند ، هرگز بسوی گناه نرود ، بسوی مظلوم پرت نشود ، بناحق و ناصواب دیگری رازیر ضربات

کتابخانه و اسناد ملی ایران

آبجهر اولیست، و مرتباً نیز از این نشریه

واکنش به آموزش و پرورش

نشانی: تهران ۱۱ خیابان فخرآباد کسوی ۱۵
 تلفنی: ۳۰۱۲۶۷ - ۳۰۱۲۶۸
 صندوق پستی: ۱۳/۱۲۵۵
 شماره مسلسل: ۱۳۸
 طرح و تنظیم خوشگ موفق اردستانی
 تک شماره ۳۰ ریال - سالنامه ۳۰۰ ریال
 مناقضان میتوانند وجه آبونمان را به حساب ۱۷۱۷ بانک ملی شعبه مهر و آریز و فیش آنرا به نفعن ارسال دارند .